

Інновації/

Василь Іщенко:

“У кожного свій “окоп” у війні за самостійність України”

Vasyl Ishchenko: “Everybody has its own “trench” in the war for Ukraine’s independence”

– Василю Васильовичу, розкажіть, будь ласка, нашим читачам, чим особливий був минулий рік для Фабрики банкнотного паперу?

– У кризовому для України 2014 році Фабрика банкнотного паперу виготовила і відвантажила замовникам банкнотного та захищеного паперу рекордних 2 611 тонн продукції, наростивши таким чином свої потужності порівняно з 2013 роком на 65%. Загалом було реалізовано паперу на 200 млн. грн., що на 55% більше, ніж у попередньому році. При цьому питома частка банкнотного паперу, виготовлена на замовлення власне Національного банку України, скоротилася до 45%. Завдяки злагодженій роботі всього колективу фабрики та підтримці Національного банку України в 2014 році стали можливими значне зростання виробничих потужностей, освоєння виробництва нових видів паперу, виготовлення значних обсягів продукції на експорт. Усе це сприяло зменшенню собівартості паперу для банкнот гривні навіть у пері-

Інтенсифікація євроінтеграційних процесів спонукає нас реально оцінювати можливості й позиції українських експортерів на зовнішніх ринках. Щоб витримати серйозну конкуренцію, українські виробники повинні виготовляти не лише дешеві, а й високотехнологічні товари. Поруч із відомими прикладами експорту з України сталі, зерна, деревини, іншої сировини надзвичайно важливий приклад освоєння виробництва і поставки Фабрикою банкнотного паперу Національного банку України затребуваної за кордоном високотехнологічної продукції – паперу для банкнот із сучасними важкопідроблюваними елементами захисту. Що це – простий збіг сприятливих для фабрики обставин на ринку банкнотної індустрії чи реалізація ефективної стратегії збільшення обсягів виготовлення продукції та розширення власних ринків збуту? Про розвиток експортної діяльності Фабрики банкнотного паперу НБУ розмовляємо з її директором Василем Васильовичем ІЩЕНКОМ.

Intensification of the European integration process forces us to realistically estimate possibilities and positions of Ukrainian exporters on external markets. To withstand tough competition Ukrainian exporters should produce not only cheap but high-technology goods. Along with the famous examples of export of steel, grains, timber, and other raw products, the Banknote Paper Mill shows an extremely important example of launching the production of paper for banknotes with difficulty forged modern protection elements, which is successfully exported abroad. Is this a coincidence for the Mill on the banknote production market or realization of the efficient strategy on increasing the production volumes and expanding its own markets? The Director of the NBU Banknote Paper Mill Vasyl Ishchenko tells about export activities of the Mill.

Загальний вигляд
Фабрики банкнотного паперу НБУ
в м. Малин.

од девальвації національної грошової одиниці та здорожчання сировини й енергоресурсів. У результаті інтенсивного пошуку шляхів підвищення якості паперу в 2014 році фабриці вдалося не лише утримати досягнутий раніше високий рівень виходу готової продукції, а й збільшити його майже за всім її асортиментом.

— А яка частка експорту в загальному обсязі виготовленого фабрикою паперу?

— Почну з того, що обсяги виробництва паперу в 2014 році зросли насамперед завдяки виконанню важливого державного завдання з розробки і виготовлення близько 845 тонн паперу для виборчих бюлетенів для забезпечення проведення дострокових виборів Президента і народних депутатів України. Папір для виборчих бюлетенів такого рівня в Україні виготовлявся вперше. Це дало змогу Державному підприємству “Поліграфічний комбінат “Україна” з виготовлення цінних паперів”, а в подальшому і Банкнотномонетному двору повністю відмовитися від імпортних поставок такого паперу. Виконання цього завдання у надзвичайно стислі терміни потребувало максимальної консолідації та значних професійних зусиль багатьох працівників і підрозділів Національного банку України. Оперативна ко-

ординація процесу виготовлення паперу і самих бюлетенів здійснювалася заступником Голови Національного банку України Я.В.Смолієм. Розробка спеціалістами фабрики уніфікованого водяного знака, оптимізація захисного комплексу та збільшення швидкості папероробної машини на 11% до її проектних параметрів дали можливість замовникам отримати партії ексклюзивного високозахищеного паперу для виборчих бюлетенів у встановлені строки.

На виконання постанови Правління Національного банку України про виробництво паперу на замовлення провідної іноземної компанії (*не називатимемо її у зв'язку з передбаченими договором конфіденційними обмеженнями*) фабрика вже у грудні 2014-го — січні 2015 року виготовила та поставила на умовах субпідядру близько 170 тонн банкнотного паперу на експорт. Прямая економічна вигода від реалізації першого замовлення становила близько 14 млн. грн. Під економічною вигодою мається на увазі сума зменшення цільового фінансування фабрики Національним банком України. Ключовим аспектом стало надходження до НБУ коштів в іноземній валюті від експортної діяльності підприємства.

— Економічний зиск, — певно, не єдина вигода від експортної діяльності?

— Звісно, виконання експортного замовлення збільшило завантаженість виробничих потужностей фабрики на 25%, що посприяло забезпеченню цілісності технологічного процесу. Успішне виконання нами замовлення дуже відомої в світі компанії позиціонує підприємство як надійного і серйозного партнера. В подальшому це розширить наші експортні можливості, сприятиме технологічному розвитку, накопиченню значного виробничого досвіду, підвищенню професійної майстерності працівників фабрики.

— Як же відносно молодому підприємству вдалося отримати таке серйозне замовлення?

— Банкнотна індустрія — це доволі закритий “клуб” з усталеними діловими відносинами, де виробничі потужності учасників загалом перевищують потреби замовників. І лише коли вимоги останніх примхливо змінюються, тоді й відчиняються двері для новачків. Так і сталося в нашому випадку. В процесі освоєння виробництва паперу для банкнот гривні нового зразка з широкою захисною стрічкою ви-

Папероробна машина КМ-1 після реконструкції.

робництва однієї з провідних компаній світу фабрикою було презентовано власні виробничі можливості з виготовлення сучасної високотехнологічної продукції. Представники цієї компанії мали змогу безпосередньо на нашому підприємстві пересвідчитися в належній організації вироб-

Ротаційна листорізальна машина PASABAN після реконструкції.

ництва і забезпеченні високої якості нашої продукції та оцінити її зразки. Взаємний інтерес щодо співпраці реалізувався в намірах цієї компанії щодо розміщення на фабриці серійного замовлення з виготовлення банкнотного паперу довговічної марки. Оригінальною технологією виготовлення подібного паперу підприємство на цей момент уже володіло і до того ж мало вільні потужності. Звичайно, цьому передували предметні перемовини на найвищому рівні керівництва Національного банку України та компанії-замовника.

– З ваших слів можна зробити висновок, що підготовка та організація виробництва нової продукції та ще й на експорт, пройшли легко і гладко.

– Це не так. Виготовлення продукції на експорт для будь-якого виробника є справою не лише престижною, а й дуже клопіткою. В нашому випадку головною складністю стали стислі терміни розробки, освоєння та організації виробництва паперу – першу партію продукції обсягом до 100 тонн фабрика відвантажила впродовж одного (!) місяця після підписання договору. Складне і нове за змістом завдання, значні затрати часу на виготовлення спеціальної формувальної сітки, емка підготовка решти технологічних ланок у довгому ланцюгу виробництва паперу – це тільки частина айсберга. Суттєвим був елемент непередбачуваності, пов’язаний із новизною і багатогранністю технології виготовлення “довговічного” паперу, використання складного електротипу, застосування оригінального способу нанесення нових хімічних сполук на поверхню паперу, дотримання технологічної дисципліни робочих бригад. Будь-який збій у цій зв’язці міг призвести до погіршення якості і зриву термінів поставки паперу. Тому в боротьбі за свою нішу на світовому ринку права на помилку фабрика не мала. Крім того, завдання ускладнювалося, з одного боку, вимогою замовника виготовити паперову основу з поліпшеними зносостійкими властивостями, а з другого – необхідністю приведення техніко-друкарських властивостей паперу до подібних властивостей паперу його основного виробника – іноземної компанії-замовника. Тож нашим найкращим фахівцям довелося сумлінно попрацювати над характером і “почерком” папероробного обладнання фабрики.

– Ми звикли жаліти себе, у власних невдачах звинувачувати інших – несприятливі умови, відсутність державної підтримки, інвестицій тощо. А якою була ваша стратегія виходу на зовнішні ринки?

– В Україні має бути не оригінальний, але свій шлях роз-

витку – інноваційний, а отже, переможний. Саме інноваційна діяльність може надати виробнику можливість запропонувати конкурентоспроможні товари на внутрішньому та зовнішньому ринках і утримувати зайняті позиції.

Реалізація експортного потенціалу фабрики стала можливою в результаті вчасно і вдало проведеної модернізації технологічної лінії з виробництва паперу та в результаті наполегливого пошуку і цілеспрямованого поліпшення умов та факторів забезпечення якості безформальдегідного двошарового паперу з широкими захисними стрічками із численними специфічними важкопідроблюваними оптичними ефектами. Такі ефекти суттєво підвищують захисний потенціал паперу, а головне – надають йому конкурентоспроможності. Тобто виготовлення паперу на експорт стало можливим лише після освоєння виробництва і впровадження у виробництво паперу для банкнот гривні номіналом 100 гривень зразка 2014 року, які нещодавно, в річницю народження нашого Кобзаря, було введено в готівковий обіг України. Виготовлення паперу на замовлення нерезидента України за “довговічною” технологією та успішне впровадження у виробництво паперу для нової гривні – це практичний доказ виконання фабрикою завдання Національного банку України щодо виготовлення паперу для банкнот підвищеної якості.

Поєднання сучасних виробничих факторів із плідною співпрацею фахівців нашого підприємства з колективом Банкнотно-монетного двору та спеціалістами іноземних компаній дали змогу вивести фабрику на якісно новий рівень технологічних можливостей, який мало чим поступається сучасному рівню передових підприємств подібного профілю як за ефективністю виробництва, так і щодо вибору варіантів формування комплексу захисних ознак. Щоб було зрозуміло – виготовлення згаданого па-

Відправка автотранспортом паперу на експорт.

перу на замовлення провідної іноземної компанії за складністю належить до “вищої ліги” світової банкнотної індустрії.

– Наскільки відповідає Фабрика банкнотного паперу вимогам ринку і часу порівняно з провідними іноземними компаніями?

– Розвиток світової банкнотної індустрії має чітко простежувану тенденцію до прискорення здійснюваних технологічних перетворень. Нині не стоїть питання – розвиватися чи ні, а лише – якими темпами? З одного боку, виробничий і технологічний потенціал фабрики постійно зростає у тепличних умовах ресурсів Національного банку України. З другого боку, ми втрачаємо динаміку, долаючи значну зарегульованість процесів інноваційної діяльності в Національному банку України, відчуваємо брак власних ресурсів

управління зовнішньоекономічною діяльністю, потребуємо посилення збутової діяльності та маємо власні обмеження щодо виконання складних унікальних завдань. Водночас фабрика практично позбавлена можливості залучення су-

Вийзд із території фабрики фур, завантажених експортним папером.

часного вітчизняного наукового потенціалу в нашій галузі через його відсутність. А вимоги іноземних замовників мають якісно й оперативно виконуватися.

– Що стало базовими чинниками розширення високотехнологічного експорту?

– Застосування сучасного іноземного обладнання та передової технології, яка базується на широкому використанні матеріалів, хімікатів та елементів захисту провідних світових виробників, забезпечують високий рівень механічної міцності паперу, його технологічності і довговічності, складності захисних ознак. Усе це формує конкурентоспроможність паперу. На жаль, альтернативи вузькоспеціалізованим іноземним виробникам високотехнологічного обладнання та ефективної паперової хімії в Україні просто не існує: папероробне машинобудування в нас відсутнє як галузь і бавовну (основну сировину) в степах України поки що не культивують. Проте для оптимізації витрат намагаємося диверсифікувати поставки сировини і матеріалів із

Працювати в Національному банку України – велика честь, і коли вже працюєш тут, то потрібно показувати найкращі результати – так вважає колектив Фабрики банкнотного паперу Національного банку України, якій 1 квітня 2015 року виповнилося 18 років.

максимально можливим залученням українських виробників – стосується це більше допоміжних видів сировини, матеріалів та пакування. Важливою складовою впевненого поступу фабрики є міжнародна сертифікація інтегрованої системи менеджменту якості й екології відповідно до вимог ISO 9001 та ISO 14001. Зростанню популярності нашої продукції служить творча віддана праця досвідченого колективу висококваліфікованих працівників.

– Беручи до уваги економічну кризу та соціально-політичні події, що відбуваються в країні, такі приклади успішної виробничої діяльності дуже важливі на сучасному етапі розвитку України.

– Так, результати, з якими Фабрика банкнотного паперу завершила минулий рік і зустрічає своє 18-річчя – символічне повноліття, на мій погляд, закладають основу її подальших успіхів. У нас великі плани і добрі перспективи

для їхньої реалізації. Ми впевнено дивимося в майбутнє – нині розглядаються замовлення інших потенційних іноземних замовників банкнотного та захищеного паперу. Частка відвантаження банкнотного паперу на експорт у 2015 році за існуючим контрактом становить сотні і сотні тонн, що перевищує третину виробничих потужностей фабрики. Економічна вигода в результаті виконання такого замовлення обчислюватиметься вже десятками мільйонів гривень, що сприятиме впровадженню принципів самокупності та самофінансування у виробничо-господарській діяльності фабрики.

Розвиваючи співпрацю з одним із лідерів банкнотної індустрії в світі, підприємство набуло необхідного практичного досвіду виготовлення високотехнологічної продукції, обов'язкового для участі в міжнародних тендерах. Удосконалюючи й надалі інноваційну сферу, вміло використовуючи і максимально збалансовуючи існуючі у світі засоби та способи розвитку технологій, фабрика отримує багато нових можливостей для ефективної зовнішньоекономічної діяльності, співробітництва та самостійного виходу на нові ринки. Цікаві перспективи підприємства на світовому ринку високозахисної продукції можуть розкритися також у співпраці з Банкнотномонетним двором Національного банку України.

У будь-якому випадку експортні поставки, розпочаті Фабрикою банкнотного паперу у 2014 році, та значне розширення експортної діяльності у 2015-му, стануть гарним прикладом і поштовхом для інших колективів щодо кращої, гнучкішої організації управління та злагодженої ефективної праці. І це не просто пафосні слова. Збільшення фабрикою обсягів продажів виробленої продукції сприяє розвитку інших підприємств по всій Україні: місцевих виготовлювачів піддонів, виробників картонних виробів зі Львова та Ново-волинська, пакувальних матеріалів із Києва, допоміжної паперової хімії з Дніпропетровська, Дніпродзержинська, Харкова, Просяної та Калинівки, перевізників паперової продукції з Одеси. А це, в свою чергу, хай і фрагментарно, але сприятиме соціально-економічному розвитку громад перелічених міст і подоланню кризових явищ в Україні. □

Розмову записав **Дмитро Крохмалюк**,
"Вісник Національного банку України".

Interviewed by **Dmytro Krokhmaluk**,
"Herald of the National Bank of Ukraine".

Фото **Владислава Негребецького** та з архіву фабрики.
Photos by **Vladyslav Nehrebetyskiy** and from the Mill archives.

Від редакції. З підписанням Угоди про асоціацію між Україною та ЄС Україні необхідно буде поступово переходити на євростандарти. А Фабрика банкнотного паперу в місті Малин за цими стандартами працює вже давно. Сповідуючи європейську школу та маючи багатий досвід, надійні ділові зв'язки, команда професіоналів, яка працює на підприємстві, прагне постійно інновативі, поглиблює фахову освіту, безперервно вдосконалює технології, шукає і застосовує нові види захисту. Сподіваємося, що за нинішнього багатства засобів і способів підвищення ступеня захищеності паперу від фальсифікацій і підробок підприємство і в майбутньому зможе в стислі терміни і в необхідних обсягах виготовляти якісну і високотехнологічну продукцію, яка порадує найширше коло споживачів своєю ексклюзивністю та задовольнить їхні нові вимоги. Чого і зичимо дружньому колективу Фабрики банкнотного паперу – колективу патріотів і професіоналів.